

Nieuwsbrief Deltaplan voor het Landschap

Nr 7, juli 2010

Pilot Deltaplan voor het Landschap halverwege

Anderhalf jaar geleden werd Het Groene Woud als een van de voorbeeldgebieden Financiering Landschap aangewezen door het ministerie van LNV. Sinds die tijd is er veel gebeurd, ondanks dat dat voor de buitenwacht niet altijd zichtbaar is. Ger van den Oetelaar, Voorzitter Stuurgroep Deltaplan voor het Landschap: “Er is sinds de start van de pilot hard gewerkt. De resultaten komen niet snel, maar wel gestaag. Zo is Moerenburg-Heukelom als pilot binnen Het Groene Woud aangewezen en is de organisatie met stuurgroep, projectgroep en agrarische klankbordgroep opgezet. Zij hebben ervoor gezorgd dat we eind vorig jaar de eerste bomen konden planten.

Ger van den Oetelaar bij 1^e plantactie in december 2009 (Foto: NevenFotografie)

De bedoeling is dat we nu in het najaar een publieksdag gaan organiseren waarbij we op diverse plaatsen zullen gaan planten zodat met name de Tilburgers merken dat we daadwerkelijk bezig zijn. De basis hiervoor is de ontwikkelde instrumentenkoffer. Binnenkort zullen ook de contracten gereed zijn die met de grondeigenaren afgesloten kunnen worden. Dan kunnen we echt op pad om in gesprek met agrarische en particuliere grondeigenaren afspraken te maken. Belangrijk is ook het besluit om een speciale grondpot voor het Deltaplan op te zetten. Het is logisch dat agrariërs dit van groot belang vinden. Ook deze zal binnenkort functioneel zijn.”

De pilot duurt nog ruim een jaar tot oktober 2011. Dit wil niet zeggen dat dan de activiteiten in Moerenburg-Heukelom ophouden. Integendeel, het streven is dat dan een nog op te richten gebiedsorganisatie het stokje van de stuurgroep overneemt. Tot die tijd is het de verantwoording van de stuurgroep om een zo compleet mogelijk pakket aan contracten, afspraken, communicatiemiddelen, financieringssystematiek en werkgroepen gereed te hebben. Van den Oetelaar: “De belangrijkste motivatie om me vol te geven voor het Deltaplan voor het Landschap is omdat we hiermee iets kunnen ontwikkelen wat belangrijk kan zijn voor heel Nederland. Dat is een heel belangrijke drijfveer. We hebben een creatieve club mensen aan de slag en ik heb er alle vertrouwen in dat we iets ontwikkelen dat we uit kunnen rollen over heel Het Groene Woud en over heel Nederland.”

Publieksdag Deltaplan voor het Landschap

Noteer 6 november 2010 vast in uw agenda. Dan vindt namelijk de publieksdag Deltaplan voor het Landschap plaats in Moerenburg-Heukelom.

Leren van de Ooijpolder-Groesbeek

Een van de vier voorbeeldgebieden voor Het Deltaplan voor het Landschap is zoals bekend Het Groene Woud, met Moerenburg-Heukelom als pilotgebied. Het is interessant om eens nader te bekijken hoe het andere gebieden vergaat. Deze keer: Ooijpolder-Groesbeek met ‘het circul van Ooij’ als pilotgebied. Wat typeert het gebied en de gebiedsaanpak, wat zijn overeenkomsten en verschillen met Het Groene Woud? En wat zijn leerpunten?

Allereerst een kijkje achter de schermen van het gebied Ooijpolder-Groesbeek. Het landschap ten oosten van Nijmegen kent een grote verscheidenheid. De Ooijpolder bestaat uit een rivierenlandschap, waaruit de stuwwal bij Nijmegen oprijst, dat overgaat in bos- en heuvellandschap van Groesbeek.

De stuwwal die oprijst bij Nijmegen is een van de typerende landschapselementen van de Ooijpolder-Groesbeek.

Het uitvoeringsprogramma voor het pilotgebied is erop gericht de karakteristieke elementen in het landschap te accentueren en nieuwe toe te voegen. Denk hierbij onder meer aan ruige oevers, karakteristieke slotenpatronen, bloemrijke bermen, knotwilgen en een keur aan hagen. Belangrijk aandachtspunt is een toeristische ontsluiting die zo goed mogelijk past bij het karakter van het gebied. Het trekpontje bij Persingen is een concreet voorbeeld dat al gerealiseerd is.

Een overeenkomst met Het Groene Woud is dat ook in Ooijpolder-Groesbeek het intergemeentelijk landschapsontwikkelingsplan al lang en breed dateert van voor het bestaan van het Deltaplan. "We willen hier een extra impuls aan geven door een en ander versneld te realiseren dankzij Het Deltaplan", vertelt Tonny Arissen, projectleider van het gebied. Dit feit brengt met zich mee dat ook in Ooijpolder-Groesbeek bijvoorbeeld een uitvoeringsorganisatie (in dit geval: Via Natura) en een uitgebreid netwerk al stevig in de steigers staan.

Net als in Het Groene Woud vindt in Ooijpolder-Groesbeek de gebiedsontwikkeling plaats door nauw op te trekken met vele partners. In dit gebied gaat het om de volgende partners: provincie Gelderland, de gemeenten Groesbeek, Millingen aan de Rijn, Ubbergen, Nijmegen en de Stadsregio, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, Via Natura, Royal Haskoning, Waterschap Rivierenland en de ZLTO.

Landschapsminded

Hoe zit het met de betrokkenheid van partners en burgers? "Van oudsher zijn de mensen 'landschapsminded' in dit gebied", licht Arissen toe. "Burgers en bedrijven erkennen de waarde van het landschap dat om de hoek ligt en met boeren zijn we al langer in contact over het landschap dat zij in stand houden. Dat betekent een waardevolle basis om op voort te borduren." Met name als het gaat om het toekennen van toeristische waarden verschilt de situatie in Ooijpolder-Groesbeek van die van Het Groene Woud. Daar waar Het Groene Woud 'onderlinge betrokkenheid stad en streek' als expliciet speerpunt heeft, geniet Ooijpolder-Groesbeek grote bekendheid als uitloopgebied. Binnen een straal van 5 km kent 69% van de bewoners de Ooijpolder-Groesbeek goed (t.o.v. 12 procent voor de situatie van Het Groene Woud). Dit op basis van een onderzoek van TNS NIPO in oktober 2008.

Het trekpontje bij Persingen is een voorbeeld van toeristische ontsluiting perfect passend bij de karakter van het gebied.

Privaat geld

Ooijpolder-Groesbeek was een van de eersten die het lukte om privaat geld binnen te halen. De Vereniging Nederlands Cultuurlandschap brengt een aanzienlijke bijdrage vanuit de postcodeloterij in. Maar ook voorheen was men al heel creatief in het vinden van nieuwe financiers. Zo vond er in 2007 de eerste landschapsveiling plaats. Met een echte veiling werd geld bijeen gebracht voor 10 jaar onderhoud van een wandelpad en diverse ruigtestroken. Dit is een prima manier gebleken om mensen langdurig betrokken te houden.

“Op dit moment onderzoeken we op welke manieren het nog meer mogelijk is om privaat geld binnen te halen. Bijvoorbeeld door het bedrijfsleven in de directe omgeving te verleiden tot een financiële bijdrage. Maar ook burgers willen we hiervoor benaderen. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar de Streekrekening van Het Groene Woud. Hopelijk kunnen we de ervaringen uit Brabant benutten”, licht Arissen toe.

Zorgvuldig

Natuurlijk zijn er zaken die minder soepel lopen dan gedacht: “Waar we nu tegen aanlopen is: nieuw geld betekent ook nieuwe voorwaarden. Publiek werkt daarbij anders dan privaat. Het woord ‘pilot’ roept associaties op dat als het geld binnen is we het direct kunnen uitgeven. Hiervoor moet toch echt eerst een regeling worden gemaakt en modelcontracten worden opgesteld. Daarnaast heeft ook een pilot zich te houden aan regels voor aanbesteding en die vanuit Brussel. Dit moet wel even allemaal goed in elkaar gestoken worden. Kortom: zorgvuldigheid gaat voor snelheid.”

Persoonlijke drive

Het werken met veel verschillende partijen leidt uiteindelijk tot iets moois. De projectleider licht toe: “De samenwerking met zowel overheidspartijen als private partijen maken het proces binnen Ooijpolder-Groesbeek tot een mooie mix. Zo zijn ‘publiek’ en ‘privaat’ beide vertegenwoordigd in de stuurgroep. Dat geeft mooie discussies telkens vanuit verschillende perspectieven. Hierdoor wordt het resultaat vele malen sterker dan bij een smaller blikveld.” Intrinsieke betrokkenheid is volgens Arissen een belangrijke succesfactor. “Ooijpolder-Groesbeek heeft te maken met stakeholders die echt vanuit persoonlijke affiniteit gaan voor de zaak. Daarmee zijn we in staat deuren te openen, die normaal gesproken misschien gesloten zouden blijven.”

Het pilotgebied Ooijpolder-Groesbeek is niet concreet begrensd maar flexibel geduid in een zogenoemd zoekgebied van ca. 2.000 hectare (aangegeven met rode stippellijn). Hierdoor kan tijdens de uitvoering, naar gelang de medewerking van de betreffende grondeigenaren, worden geschoven. Dit zoekgebied is weer een deel van het gehele voorbeeldgebied dat circa 6.000 hectare groot is.

Deltaplan voor het Landschap

Het Deltaplan voor het Landschap heeft als doel het gebied Moerenburg – Heukelom landschappelijk nog aantrekkelijker te maken voor bewoners en bezoekers. De financiering wordt ontwikkeld vanuit het Streekfonds van Streekrekening Het Groene Woud.

Het Deltaplan is door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap ontwikkeld. Het Rijk (ministerie van LNV) heeft vier voorbeeldgebieden gekozen. Nationaal Landschap Het Groene Woud is één van die voorbeeld-gebieden, waarbij Moerenburg-Heukelom het pilotgebied is.

Deltaplan voor het Landschap, Dienst Landelijk Gebied, Mevrouw N. Raedts (projectleider), Prof. Cobbenhagenlaan 125, 5037 DB Tilburg, tel.: 013-5950595, e-mail: p.h.t.raedts@minlnv.nl